

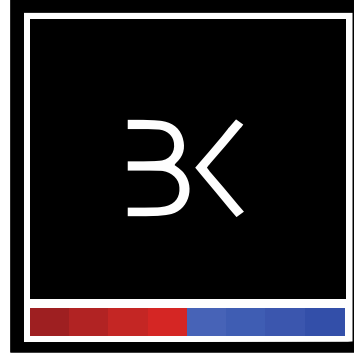
Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

12 Mayıs / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Türkiye, seçimini yapıyor...

- ❑ Türkiye, Pazar günü hem 13. Cumhurbaşkanı hem de milletvekillerini seçecek. Bu seçim de pek çok seçimde olduğu gibi kazananı kim olursa olsun halkın kazandığı demokratik bir tercihi ortaya koyacak elbette ancak resmi olarak dört adayın yarıştığı Cumhurbaşkanlığı kulvarında artık fiili olarak üç aday var.
- ❑ Geçtiğimiz hafta Perşembe günü Memleket Partisi Cumhurbaşkanı adayı Sn. Muharrem İnce, fiili olarak adaylıktan çekildiğini deklare etti...
- ❑ İnce'nin fotoğrafı ve ismi oy pusulasında yer alacak ancak ona verilen oylar geçersiz kabul edilecek.
- ❑ İnce'nin adaylıktan çekilmesi daha doğrusu hakkında sosyal medyada yayılan videolar ve ithamlar sonucunda yıpratılması ve adaylığını açıklamasından bu yana Millet İttifakı tarafından adaylıktan çekilmesi konusunda ağır eleştirilere maruz bırakılması yönüyle Türkiye demokrasi anlayışına yakışmayan bir durum oluşmuştur.
- ❑ Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sosyal medya, dezenformasyon ve algı yönetimiyle seçim kararlarına etki etmektedir ancak video ya da kaset kavramı Türkiye'de yeni değildir; 17-25 Aralık dönemi ve eski CHP Genel Başkanı Rahmetli Deniz Baykal'ı görevinden ederek , CHP 'de yeni bir oluşuma zemin hazırlaması Türk siyaset tarihinde «kaset olgulu» önemli bir vaka niteliğindedir.
- ❑ Aslına bakılacak olursa Eski ABD başkanı Trump'ın da seçimleri kaybetmesinden bu yana hakkındaki türlü bel altı suçlamayla boğuşmak durumunda bırakılması dünyanın nasıl bir yer haline geldiği konusunda fikir verici olabilir...
- ❑ Belki de Rahmetli Özal'ın söylediği gibi Türkiye , küçük Amerika olma yolundadır...
- ❑ Espri bir tarafa bu seçimler hayatın sonu olmamakla beraber, dış siyasetin yönünden ekonomiye kadar bir dizi radikal değişimi de beraberinde getirmesi bakımından en kritik seçimlerden biri olarak kabul edilebilir.

İnce'nin videolarında Rusya İddiası

- ❑ Perşembe akşamı Twitter hesabından bir mesaj paylaşan Kılıçdaroğlu, 'Sevgili Rus Dostlarımız, Dün bu ülkede ortaya saçılan montajlar, kumpaslar, Deep Fake içerikler, kasetlerin arkasında siz varsınız.' diyerek doğrudan Rusları uyardı.
- ❑ Kılıçdaroğlu, mesajının devamında Őu ifadeleri kullandı: "Eđer 15 Mayıs sonrası dostluğumuzun devamını istiyorsanız, elinizi Türk'ün devletinden çekin. Biz hala işbirlikten ve dostluktan yanayız.
- ❑ Rus devlet haber ajansı TASS, Kılıçdaroğlu'nun tweet'ini aktardıktan sonra Kılıçdaroğlu'nun neden böyle bir tweet atmış olabileceğine ilişkin ilginç bir teori paylaştı: "Türk siyaseti içerisinde bağlantıları olan bir anonim kaynağımız TASS muhabirine Kılıçdaroğlu'nun hesabının hack'lenmiş olma ihtimalinin de olası olduğunu belirtti."
- ❑ Kremlin sözcüsü Peskov, başkent Moskova'da gazetecilere yaptığı açıklamada, cumhurbaşkanı adayı ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Twitter üzerinden Rusya'ya yönelik suçlamasını değerlendirdi.
- ❑ Rusya'nın başka ülkelerin seçim süreçlerine müdahil olmadığını vurgulayan Peskov, "Söz konusu ifadeleri kesin bir şekilde reddediyoruz. Başka ülkelerin içişlerine ve seçim süreçlerine müdahil olmadığımızı birçok defa söyledik. Herhangi bir müdahalenin söz konusu olamayacağını resmen beyan ediyoruz. Eđer Sayın Kılıçdaroğlu'na bu yönde bir bilgi veren olduysa, onlar yalancıdır." ifadelerini kullandı.
- ❑ Ardından Sn. Kılıçdaroğlu, Reuters'a yaptığı açıklamada seçimler öncesi internette yayınlanan deep fake içerikten Rusya'nın sorumlu olduğuna dair somut kanıtlara sahip olduğunu söyledi. İngiliz haber ajansının dün neden Rusya'nın sorumlu olduğuna dair bir tweet paylaştığı sorusuna Kılıçdaroğlu, "Eđer elimizde somut kanıt olmasaydı, tweet atmazdım" yanıtını verdi. CHP Genel Başkanı partisinin de konuyla ilgili olarak Türkiye'deki Rus Büyükelçiliđi ile temasa geçmediğini de sözlerine ekledi.

Seçim sonrası piyasalar

- ❑ Son birkaç aydır seçim sonrası ekonomi ve piyasaya yönelik tahmin senaryolarını tartışıp, değerlendirmekteyiz.
- ❑ İnce'nin Cumhurbaşkanlığı adaylığından çekildiğini açıklaması ve öncesinde alınan duyumlarla borsanın yukarı yönlü hareket etmesi ile Türkiye'nin CDS puanının düşmesi ; seçimlerin ilk turda ve Millet İttifak'ı lehine sonuçlanmasının fiyatlaması olarak değerlendirildi.
- ❑ Bazı borsa yorumcuları ise borsanın sene başından bu yana değer kaybetmesinin aşırı ucuz hisseleri beraberinde getirdiği ve seçim sonucundan bağımsız olarak yukarı yönlü hareket etmesinin olası olduğuna dikkat çekiyor.
- ❑ Hem döviz kuru hem de altın fiyatları bazında alış-satış makasının çok açılması ve her ikisine de yükselen talep ise çoklu kur ve çoklu altın fiyatı tartışmalarını beraberinde getirirken, piyasaya yönelik seçim öncesi ciddi bir türbülansın varlığını göstermekte... Bu türbülansın en önemli nedeni ise seçimlerden sonra kur ve faizin yükseleceği algısının (beklentisinin) piyasa tarafından satın alınmış olması.
- ❑ Financial Times'da 7 Mayıs tarihli bir makalede Fon yöneticilerinin bu ay çok çekişmeli geçen seçimleri hangi parti kazanırsa kazansın, Türkiye ekonomisini yeniden inşa etmenin ve yabancı yatırımcılar nezdinde itibarını yeniden kazanmanın "garip derecede zor" bir görev olacağı konusunda uyardığı ifade ediliyor. Makaleye göre muhalefet bloğu Ortodoks politikalara dönüş yapsa bile çoklu bir koalisyon olmaları dengelerin oturmasının zaman alacağı endişesiyle bu durumda yabancı fonları kısa vadede çekemeyecek.

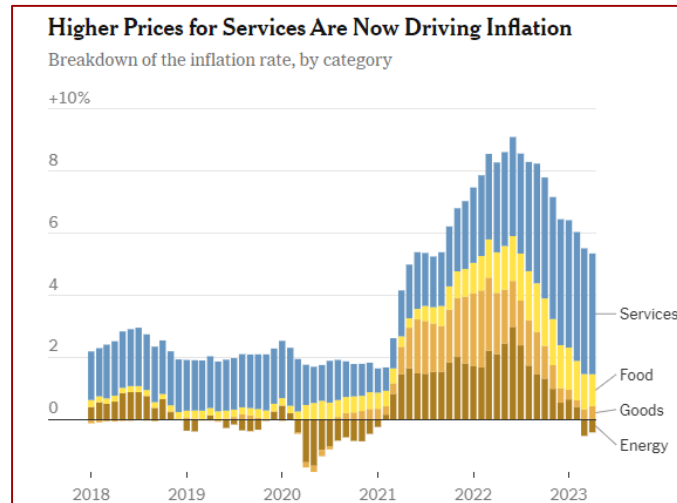
ABD'nin bölgesel bankalarında risk devam ediyor

- ❑ Silicon Valley Bank'ın ani çöküşü ve ardından Signature ve First Republic'in başarısızlıkları, dikkatleri aynı riskleri taşıyan diğer bankalara çevirdi.
- ❑ Analizin boyutunu belirlemek adına FT , 40 ila 400 milyar dolar arasında varlığa sahip halka açık bankalardan SVB krizinin patlak verdiği gün olan 8 Mart'tan bu yana hisse değerinde en büyük düşüşü görenleri bazı önemli verilerine göre listelemiş:
- ❑ Bu şekilde listelenmiş 30 adet banka var ve görünümleri ABD'deki likidite krizi ve ardından credit crunch (kredi sıkışıklığı) boyutunun ne denli önemli olduğunu gösteriyor.

Name	HQ	Price change, Mar 8 to May 5 (%)	Price to book ratio	Total assets (\$bn)	Uninsured deposits (%)	Commer real est: Total loans as % of total loans	unrealis profit/lo (\$bn)	Quarterl change in deposits (%)	Total deposits (\$bn)
UMB Financial	MO	-32.8	1	40.6	60.6	36.7	-1.2	-1.7	32.1
Bok Financial	OK	-18.6	1.2	45.5	54.9	21	-0.9	-5.5	32.8
Cullen/Frost Bankers	TX	-19.3	2	51.2	50.4	22.5	-1.5	-4	42.6
Comerica	TX	-45.9	1	91.1	49.6	14.4	-2.7	-9.1	66.7
Synovus Financial	GA	-27.3	1.1	61.8	48.3	29.5	-1.4	2.2	50.5
First Republic*	CA			232.9	47.6	19.3	-4.4	-40.8	104.5
Keycorp	OH	-43.2	1	197.5	45	16	-6.2	1	147.4
Zions	UT	-49.1	0.9	88.6	44.3	23	-1.2	-3.4	69.2

ABD'de enflasyon düştü ancak hala yapışkan

- ❑ Tüketici Fiyat Endeksi, Nisan ayında bir önceki yıla göre yüzde 4,9 artarak, tahminlere paralel geldi. Geçtiğimiz yaz yüzde 9'un üzerinde zirve yapmıştı. Gıda ve yakıt hariç çekirdek enflasyon ise yıllık yüzde 5,5 düzeyinde açıklandı. Önceki ay yüzde 5.6 seviyesinde idi.
- ❑ Fiyat artışlarındaki yavaşlamanın önemli bölümü, tedarik zinciri darboğazlarının ortadan kalkmasıyla, mal kıtlığının azalmasıyla ve 2022 yazında Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle bağlantılı olan artışın ardından gaz fiyatlarının azalmasıyla geldi. Ancak, olağandışı güçlü ücret artışı da dahil olmak üzere, enflasyonu zaman içinde sürekli olarak yüksek tutabilecek temel eğilimler bozulmadan kaldı.
- ❑ Piyasalar bazı bankaların iflası sonrası kredi koşullarındaki sıkılaştırmanın ekonomik yavaşlamaya neden olacağını ve Fed'in faiz indirimlerine bu yıl başlayabileceğini öngörüyor. Ancak açıklanan enflasyon rakamları hala zafer ilan etmek için erken olduğunu gösteriyor.
- ❑ Fed geçen hafta 10. kez faiz artışına gitmiş ve politika faizini 2007'den beri ilk kez yüzde 5'in üzerine yükseltmişti.

TCMB, dövizli serbest hesaplar için ödediği faizi yükseltti

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Reuters'ın CBTB sayfasında yabancı para serbest hesaplar için faiz oranını Cuma sabahı yüzde 4.75 olarak ilan etti. Önceki gün faiz yüzde 4.5 seviyesindeydi.
- ❑ İlgili sistemde faiz ödemeleri TL cinsinden, ihbarlı döviz mevduat hesap bakiyelerinin fazla tesis edilen kısmına yani ortalama tesis edilen tutarlar ile ortalama tesis edilmesi gereken tutarlar arasındaki farka yapılıyor.
- ❑ Uygulama Ocak ayında başlamıştı. Bankalar, ilgili tutarları yurtdışında tutmaları halinde libor getiri elde edebildiklerini, ancak içeride böyle bir yapı bulunmadığı için sistemi bankaların TCMB'den talep ettiğini belirtmişlerdi.
- ❑ Öte yandan bu Pazar günü gerçekleşecek seçimler öncesi piyasadaki döviz talebi rekor seviyelerde. Bu nedenle TCMB her geçen gün daha çok döviz kaynağına ihtiyaç duyuyor.
- ❑ TCMB verilerine göre, 5 Mayıs haftasında brüt döviz rezervleri 114,1 milyar dolara geriledi. Bir önceki hafta brüt döviz rezervleri 114,9 milyar dolar olarak kaydedilmişti.

Avrupa hisseleri Fed'in frene basacağı umudunu fiyatladı

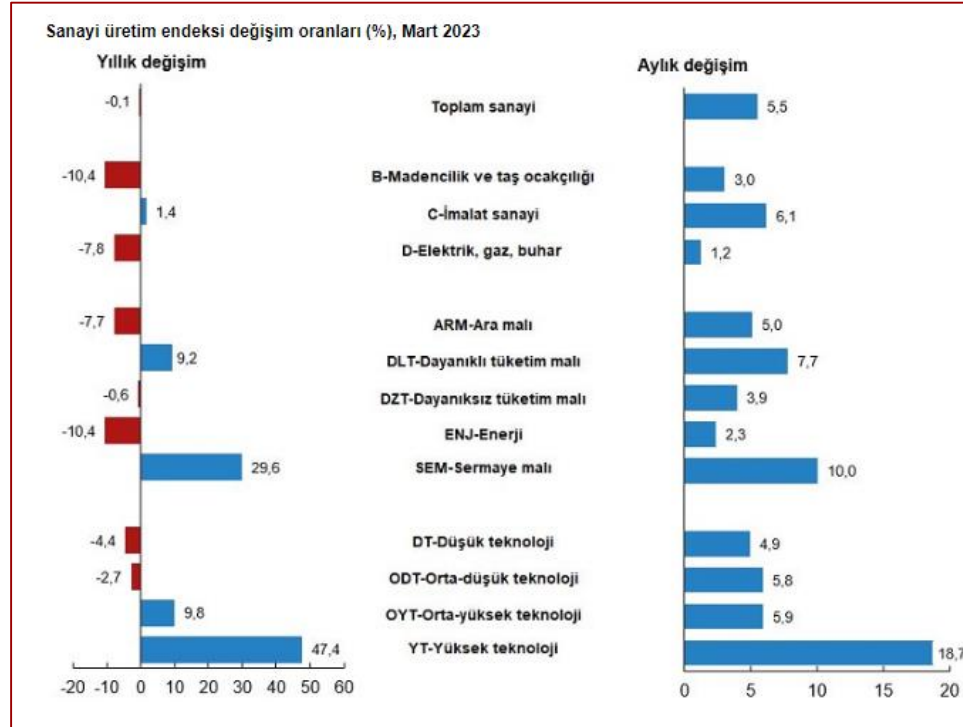
- ❑ Perşembe günü Fed'in enflasyonu düşürmede ilerleme kaydettiğine ve parasal sıkılaştırma döngüsünün sonuna yaklaştığına dair ek işaretler sağlayan bir dizi ekonomik raporun ardından hisse piyasaları yukarı yönlü fiyatlandı.
- ❑ Avrupa'nın bölge genelindeki Stoxx 600 endeksi, İsviçreli Richemont'tan gelen güçlü bilanço verilerinin de yardımıyla, ilk saatlerde yüzde 0,5 yükseldi. Fransız CAC 40 da yüzde 0.6 artış kaydetti.
- ❑ ABD bölgesel bankacılık sektörünün sağlığına ilişkin endişeler kazançları kontrol altında tuttuğundan, Wall Street gece boyunca volatildi.
- ❑ Teknoloji ağırlıklı Nasdaq Bileşik endeksi yüzde 0,2 arttı, ancak bölgesel borç veren PacWest'in Mayıs ayının ilk haftasında mevduatın neredeyse onda birini kaybettiğini açıklamasının ardından S&P 500 yüzde 0,2 düştü.
- ❑ Londra'da FTSE 100, İngiltere'de açıklanan büyüme oranının beklentilere paralel olarak çeyreklik yüzde 0,1 gelmesiyle Cuma günü yüzde 0,4 yükseldi.
- ❑ İngiliz Sterlini, Cuma günü dolar karşısında yüzde 0,2 güçlenerek 1,253 dolardan işlem gördü ve İngiltere Merkez Bankası'nın gösterge faiz oranını 2008'den bu yana en yüksek seviye olan yüzde 4,5'e yükselttiği bir önceki günkü kayıplarını telafi etti. Dolar Cuma günü diğer altı para birimi karşısında yüzde 0.1 değer kaybetti.

Haftadan kalanlar

- ❑ 6 Şubat'taki depremlerin ardından çadır satılmasıyla ilgili tepki gören Kızılay Başkanı Kerem Kınık istifa etti.
- ❑ İngiltere Kralı 3. Charles, başkent Londra'daki tarihi Westminster Abbey Kilisesi'nde düzenlenen dini törenle taç giydi.
- ❑ Hazine nakit dengesi Nisan'da 159 milyar 62 milyon lira açık verdi.
- ❑ Fed ülkede bankaların bu yılın ilk çeyreğinde şirketler için kredi koşullarını sıkılaştırdığını bildirdi.
- ❑ Cari işlemler dengesi, martta 4.48 milyar dolar açık verdi. 12 aylık cari açık 54.2 milyar dolar olurken; net hata noksan kalemi 2.4 milyar dolar eksi yazdı.
- ❑ Çin Dışişleri Bakanı Çin Gang, Almanya'ya yaptığı ziyarette, AB liderlerinin son dönemde dile getirdiği, ekonomik güvenlik gerekçesiyle Çin bağlantılı "riskleri azaltma" stratejisinin "Avrupa'nın Çin'i kaybetmesine" yol açabileceği uyarısında bulundu.
- ❑ ABD Hazine Bakanı Janet Yellen, ABD kamuoyunda gündemin ilk sıralarında yer alan borç limitiyle ilgili olarak konunun çözülmemesi durumunda yaşanacak olası bir temerrüdün ABD'nin uluslararası liderliğini tehlikeye atacağını belirtti.
- ❑ Kurum: 1,5 milyon konut ile İstanbul'u dönüştüreceğiz.
- ❑ Gazeteci Merdan Yanardağ, Cumhurbaşkanı Adayı Kılıçdaroğlu'na suikast düzenleneceğine dair iddiayı içeren paylaşımı nedeniyle ifadeye çağrıldı.
- ❑ MSCI Global Small Cap Endeksi'ne ise Türkiye'den 7 yeni şirket eklendi, ancak 1 şirket listeden çıkarıldı.
- ❑ Karadeniz tahıl koridoru anlaşmasının süresinin uzatılması konusunda mutabakata doğru gidiliyor.
- ❑ İnce: Demokrat geçinenler bu kumpastan zevk aldı.
- ❑ Elon Musk, Twitter'ın yeni CEO'su olarak NBC Universal'in Küresel Reklamcılık ve Ortaklıklar Başkanı Linda Yaccarino'yu seçti.

Sanayi Üretim Endeksi, Mart 2023

- ❑ Sanayi üretimi yıllık %0,1 azalırken, aylık %5,5 arttı.
- ❑ Sanayinin alt sektörlerine yıllık bazda bakıldığında, 2023 yılı Mart ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %10,4 azaldı, imalat sanayi sektörü endeksi %1,4 arttı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi %7,8 azaldı.
- ❑ Sanayinin alt sektörlerine aylık bazda bakıldığında, 2023 yılı Mart ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %3,0, imalat sanayi sektörü endeksi %6,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi %1,2 arttı.

İşgücü İstatistikleri, Mart 2023

- ❑ Hanehalkı İşgücü Araştırması Mart ayı anket uygulaması, ülkemizde yaşanan deprem felaketi nedeniyle Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde yapılamamıştır. Bu illerdeki örnek hane sayısının örneklem içerisindeki payı %4,4'tür.
- ❑ Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaşta kişilerde işsiz sayısı 2023 yılı Mart ayında bir önceki aya göre 4 bin kişi artarak 3 milyon 508 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise değişim göstermeyerek %10,0 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %8,1 iken kadınlarda %13,8 olarak tahmin edildi.
- ❑ 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,7 puanlık artış ile %20,1 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde %15,2, kadınlarda ise %28,9 olarak tahmin edildi.

Mevsim etkisinden arındırılmış temel işgücü göstergeleri, 15+ yaş, Mart 2023

	Mart 2023			Bir önceki ay			Bir önceki aya göre fark		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
(Bin kişi)									
15 ve daha yukarı yaşta nüfus	65 257	32 301	32 957	65 214	32 279	32 935	43	22	22
İşgücü	34 970	23 219	11 752	34 929	22 960	11 969	41	259	- 217
İstihdam	31 462	21 335	10 128	31 425	20 984	10 441	37	351	- 313
İşsiz	3 508	1 884	1 624	3 504	1 976	1 529	4	- 92	95
İşgücüne dahil olmayanlar	30 287	9 082	21 205	30 285	9 320	20 965	2	- 238	240
(%)									
İşgücüne kabılma oranı	53,6	71,9	35,7	53,6	71,1	36,3	0,0	0,8	-0,6
İstihdam oranı	48,2	66,0	30,7	48,2	65,0	31,7	0,0	1,0	-1,0
İşsizlik oranı	10,0	8,1	13,8	10,0	8,6	12,8	0,0	-0,5	1,0
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	20,1	15,2	28,9	19,4	15,5	26,6	0,7	-0,3	2,3

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş aylara ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.